

ARXIU

Quan la memòria sent vergonya

Quan es compleixen vint-i-cinc anys de l'execució de Salvador Puig Antich, EL TEMPS rememora els fets a través dels testimonis de les seves germanes, del seu company del MIL, Josep Lluís Pons Llobet, de l'advocat Francesc Caminal i de l'historiador Josep Benet.

"El públic que hi havia a la sala eren sobretot policies que temien que no condemnés Puig Antich i que pretenien influir la sentència. L'ambient era tens i incòmode", recorda el periodista esportiu i advocat Andreu Mercè Varela, que va cobrir aquell consell de guerra per al diari *Tele/Exprés*. Era el 8 de gener de 1974, el principi de la fi. L'escenari, el Govern Militar de Barcelona. Els encausats: Salvador Puig Antich, Josep Lluís Pons Llobet i Maria Angustias Mateos. Aquesta només tenia setze anys.

Prop d'un any abans, Salvador Puig Antich, àlies "Metge", s'esperava dins un Seat 127 groc a l'Avinguda de Fabra i Puig per facilitar l'escapada dels seus companys. Els diners de la sucursal del Banc Hispano-americà d'aquell carrer eren "recuperats" en benefici de la lluita obrera per membres del Movimiento Ibérico de Liberación (MIL). De sobte, el "Metge" va donar l'alarma tocant el clàxon: dos individus, vestits amb gavardina i aspecte de policia, sortien d'un bar d'allà a prop en direcció a l'oficina atacada. Efectivament, aquests dos individus eren membres de la Brigada d'Investigació Criminal, que arribaven alertats per les estranyes maniobres d'un cotxe davant l'entitat bancària. Immediatament començà un tiroteig desesperat entre els qui intentaven fugir i els policies. En resultà greument ferit el cap de comptabilitat, Melquíades Flórez. Els assaltants desistiren d'agafar ostatges i sortiren del banc empunyant les armes i disparant a ràfegues fins que entraren al cotxe. "Em sembla que hem matat un paio!", cridaven a Puig Antich mentre aquest accelerava pels carrers de la ciutat, burlant tota possible persecució. S'enduïen 1.300.000 pessetes.

El setge de la policia es va estrènyer progressivament a partir d'aquest moment. El Grup Especial de Desarticulació del MIL, creat per la policia per deturar l'escalada d'atracaments duts a terme aquells darrers mesos, començava a acumular dades i dades sobre els membres de l'organització. Alguns

Heinz Chez: una excusa massa barroera

“Acostumava a anar a la presó. M’encarregava dels marginats i, per tant, tenia molta feina, perquè, òbviament, la majoria ho eren”. Joan de la Creu Badell és un jesuïta que l’any 1974 feia una labor social a la presó provincial de Tarragona. No tenia per costum de llegir els diaris, i aquell 1 de març va arribar a la presó sense saber que el record d’aquella nit l’havia de perseguir tota la vida. “Em varen cridar perquè atengués religiosament un individu que havia de ser executat”. El polonès Heinz Chez, condemnat a mort per l’assassinat del guàrdia civil Antonio Torralbo en un consell de guerra tingut el 6 de setembre de 1973 a Tarragona.

Van passar tota la nit jugant a parxís. Badell, Chez, els funcionaris de la presó i un pastor evangelista. “Ell estava pendent de totes les jugades; en tota la nit el seu estat d’ànim a penes si va canviar. El nostre era de preocupació creixent”. Les hores passaven lentament, amb la cega esperança que arribaria la trucada alliberadora. I mentrestant, xerraven i xerraven. Que s’havia quedat orfe de ben petit, que havia estat en camps de concentració, que de gran havia voltat per tot Europa. Mentrestant, els presents es desafiaven per atendre tots els desigs del condemnat. Chez estava realment astorat. “Quanta gent que es preocupa avui

per mi”, deia, tal com recorda Badell. Passaren les hores, sorprenentment, en pau i serenitat. Eren les nou, i li anunciaren que era l’hora de l’execució. Aquell matí no tocaren la diana habitual. Silenci a la presó, en senyal de respecte a una mort inútil, freda, institucional. Buida. Abans d’enfilar el camí del patíbul, Chez sol·licità que donessin les seves coses al pres més necessitat de tots, un portuguès. No tenia ningú a qui deixar-les. Un darrer cigarret, una mica de conyac, mostres d’agraïment al seu rostre, unes manilles, i l’instint inicial que no li tapessin la cara. “Em besà –recorda Badell, que li digué:– ‘Fins aviat, Heinz, i no m’oblidis’”, tot estrenyent-li la mà fins a l’últim moment, allà on la solitud ja era total. Finalment, Chez acceptà que li cobrissin la testa.

Una caixa pobre, sense polir, va recollir el cadàver de Heinz Chez. Un cadàver de trenta-tres anys, enterrat en una fossa comuna, i que mai no fou reclamat per ningú. Mentre a Barcelona els grisos assetjaven la protesta, a Tarragona, la indiferència era total. El franquisme havia volgut negar el rerefons polític de la mort de Puig Antich executant-lo juntament amb un delinqüent comú, tots dos a garrot. Una excusa massa barroera. G. M. / A. M.

errors comesos van facilitar-los la feina.

L’última “expropiació” important del MIL va ser el juny d’aquell 1973. Poc després es dissolia el grup i els seus membres començaven a caure en mans de la policia: Josep Lluís Pons Llobet, Oriol Solé Sugrañes, Emili Pardinas. El setge esdevingué absolutament aclaparador quan, el 24 de setembre, va caure Santi Solé-Amigó, “Petit”.

Tiroteig dins un portal. Xavier Garriga-Paituví, “Secretari”, i Salvador Puig Antich feien cap junts al bar Funicular, a la cantonada del carrer de Consell de Cent amb Girona. Garriga havia concertat una cita amb en Santi Solà, i Puig Antich s’hi havia afegit a última hora. Arribaven tard a la cita, a les sis del vespre. Era norma entre els membres del MIL que, si ningú feia més de deu minuts tard, la cita s’anul·lava. Però, de fet, el MIL ja no existia, i al moment d’arribar al bar, el “Petit” encara hi era. Provà d’avisar-los del perill, perquè era l’esquer d’una trampa parada per la policia. Però ja era mas-

sa tard: sis agents de paisà els envoltaren i començà una batussa. Cinc policies s’ocuparen del “Metge”, de forma tan expeditiva que calgué empenyer-lo al portal de més a prop (carrer de Girona, 70) per evitar la mirada dels curiosos. Els agents li prengueren una arma i, segons la versió policíaca, “fue preciso golpearle con la culata de una pistola” per fer-lo caure a terra. Seguidament van provar d’emmanillar-lo amb cinturons, en ado-

nar-se que no duien manilles. Seguint la versió oficial, Puig Antich “se arrojó de espaldas, cayendo al suelo sobre el inspector señor Boticigas, que le sujetaba, al tiempo que sacando una segunda pistola Astra del 9 largo que llevaba oculta en la cintura, cargada y montada al igual que la ya ocupada, hizo cuatro disparos contra el subinspector Francisco Anguas Barragón, alcanzando tres de ellos su destino”. En aquell moment co-

ARXIU

El bar Funicular era el lloc en què havien de reunir-se els membres del MIL, però es van trobar amb una trampa parada per la policia. Puig Antich va ser detingut al portal del costat del bar.

Un garrot contra l'obertura

L'Espanya que va veure morir Puig Antich era un país que es debatia entre els espasmes d'un règim tronat que defallia i els aires nous de renovació que, tímidament, intentaven d'obrir-se pas. El gran terrabastall del 20 de desembre de 1973, amb la voladura controlada de l'almirall Carrero Blanco havia anunciat la fi inevitable d'un sistema que només podia perpetuar-se a còpia de terror. L'Espanya de final del 1973 i començament del 1974 havia assistit a la venjança més dura organitzada contra el moviment sindical, el procés 1.001 contra dirigents de Comissions Obreres. D'una altra banda, els mateixos dies en què Puig Antich era executat hi hagué un enfrontament sense precedents entre l'Església catòlica i els sectors més obtusos del franquisme: l'intent, per una banda, d'expulsar del país el bisbe Antonio Anoveros de Bilbao i l'amenaça d'excomunió vaticana, d'una altra, contra els jerarques del règim. L'insulsi "Esperit del 12 de febrer", una ridícula farsa d'oberturisme, fou clarament destruït pel garrot aplicat a Puig Antich. Carlos Arias Navarro, "el carnicero de Málaga", havia parlat aquell dia de "sumar, antes

L'atemptat a Carrero Blanco va provocar un enduriment del règim franquista.

que restar". Poc hi trigà a restar, aquell 2 de març de 1974.

El mateix esperit de falsa obertura estimulà també la reacció més dura, dialècticament parlant, dels bunquerians del règim: el "gironazo" del mes d'abril, manifest contra els sectors renovadors del govern, a-cura de l'anomenat "León de

Fuengirola", l'ex-ministre de Treball José Antonio Girón de Velasco; i la reacció més cruel d'uns sectors de la policia que, entre atemorits i venjatius, volien fer un escarment. El règim tenia por, tanta, que ni tan sols s'atrevis a presentar l'execució de Puig Antich com un ajusticiament polític i hagué d'utilitzar el garrot, aplicat sobretot als delinqüents comuns, alhora que emmascarava la seva acció amb una patètica torna que equilibrava la balança: l'execució d'un polonès Heinz Chez que va morir sense saber ben bé per què. Ara, no foren

pas les últimes morts del franquisme: el 27 de setembre de 1975, quan el règim tenia menys de dos mesos de vida, foren executats dos activistes d'ETA i tres del Frente Revolucionario de Acción Popular (FRAP). Franco va anar signant sentències de mort fins a l'últim moment. **G. M / A. M.**

mençà un tiroteig en el qual dues bales feren impacte en el cos del "Metge": l'una a l'espatlla i l'altra al maxil·lar inferior, que s'encastà al paladar. Puig Antich va reiterar en declaracions posteriors que la seva única intenció era de disparar a l'aire per causar el pànic entre els agents i aprofitar la situació per fugir; no tenia intenció de matar. De fet, la seva germana Immaculada recorda que, en les operacions del MIL, el seu germà feia de xofer, mai no havia volgut matar ningú. Anguas, de la mateixa edat que Puig Antich (vint-i-quatre anys) ingressà cadàver a l'Hospital Clínic.

Consell de guerra a uns terroristes. Pocs dies després de la detenció del carrer de Girona, la jurisdicció ordinària s'inhibia en favor de la militar en el judici del cas Puig Antich, que amb la sigla 106/IV-1973 agrupava tant la causa per la mort del sots-inspector Anguas com l'atracament de Fabra

i Puig, pel qual també hi havia encausats Josep Lluís Pons Llobet, de divuit anys, com un dels autors, i Maria Angustias Mateos, de setze anys, companya d'aquest, com a còmplice, perquè l'acusaven d'haver col·laborat en l'atracament, tot i no pertànyer al MIL. Fetes les diligències del cas, el consell de guerra es féu el 8 de gener de 1974. Puig Antich esperà el moment des de la Cinquena Galeria de la Model, on, passades unes quantes setmanes, rebé una notícia que empijorava la seva situació: l'almirall Carrero Blanco era assassinat a Madrid, i el règim plorava de ràbia, demanant venjança. En aquell moment Puig Antich va exclamar, amb una certa desesperació: "ETA m'ha matat".

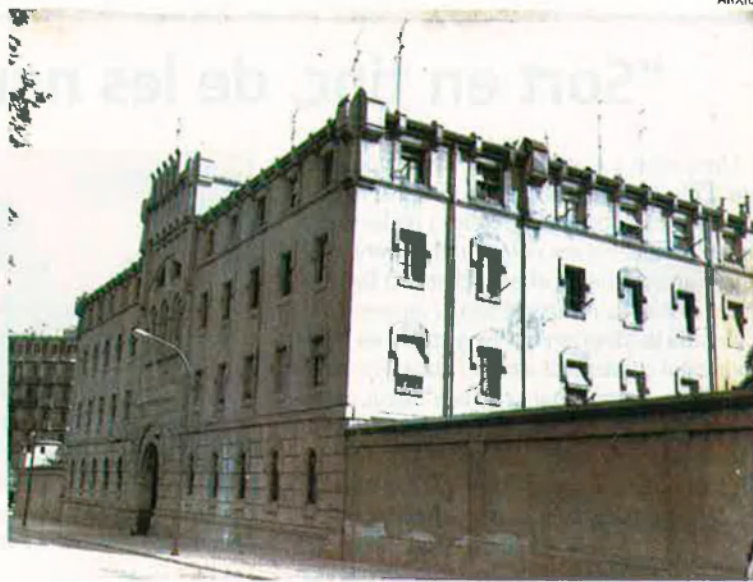
L'advocat que, d'entrada, acceptà la defensa va ser Josep Oriol Arau, si bé considerava que el cas podia sobrepassar-lo; i és que calia no solament una persona amb extensos coneixements jurídics, sinó sobretot que fos una personalitat

de prestigi en el món de l'advocacia. Un ex-degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona assumí aquesta tasca: Francesc Condomines Valls, que es convertí en la cara visible de la defensa. L'estratègia fou d'eliminar tota connotació política del judici, esgrimint arguments tècnics que presentaven els incidents del carrer de Girona com una mera incidència de la vida policíaca. Però les argumentacions de Condomines no van tenir èxit: Puig Antich sortí del consell amb una condemna a mort i una altra de trenta anys de presó, més una indemnització a pagar als hereus del policia Anguas de 700.000 pessetes; Pons Llobet era condemnat a trenta anys de presó major i Mateos a sis anys de presó menor.

El cas fou recorregut davant el Consell Suprem de Justícia Militar, i les al·legacions de la defensa destaparen punts foscos i irregularitats del procés: inconnexió jurídica entre els dos fets pels quals havien estat condemnats els acusats

(l'atracament a Fabra i Puig i la mort del policia Anguas); manca de competència de la jurisdicció militar en els fets; negativa injustificada a acceptar proves testificals, psiquiàtriques i de balística proposades per la defensa; error manifest en la valoració dels fets del carrer de Girona (que, segons la defensa, s'havien de definir de "baralla tumultuària" i no d'assassinat premeditat); i com a al·legació central, el fet que mai no s'havia demostrat que la mort del policia Anguas fos deguda als trets disparats per Puig Antich.

Intentant salvar una vida. Simultàniament es desplega una mobilització dintre l'estat espanyol i fora. A dintre, el gruix de les mobilitzacions va anar a càrrec de les bases de les organitzacions polítiques a l'ombra, no pas de les organitzacions en si. Així, a la CNT, els comitès es desentenien del cas, i eren els membres del Grup de Defensa Interior, dissolt el 1968, els que es posaven al servei dels membres en llibertat del MIL per dur a terme activitats de força (es va valorar un segrest d'alguna per-

La presó Model de Barcelona, als anys setanta. Puig Antich hi va estar empresonat fins el dia de la seva execució al garrot.

sonalitat espanyola destacada, com a mesura de pressió).

L'Assemblea de Catalunya resultava massa dèbil per a contestar-hi. "Què es pot fer en un cas així? Ara recordem les manifestacions dels anys 76 i 77. Però érem al 74" —afirma l'historiador Josep Benet, en aquells moments destacat membre independent de l'Assemblea de Catalunya i responsable de la co-

missió de defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona—. L'Assemblea havia sofert unes quantes caigudes i no es trobava en el millor moment. Estava desfeta, i costava molt de mobilitzar la gent. Tot i així, es van fer moltes coses, es tractava de salvar la vida d'aquell noi, no pas d'una qüestió ideològica". Cal tenir present, a més, que la població era "desinformada" pels

Oriol Arau, l'advocat que hi va deixar la vida

Puig Antich va rebutjar, des del principi, tot advocat que tingués implicacions polítiques, perquè no volia ser màrtir ni bandera de ningú. Per això, a través de contactes familiars, les seves germanes trucaren a la porta d'un bufet col·lectiu de creació recent, integrat pels advocats Josep Oriol Arau i Francesc Caminal. Arau, avui ja mort, assumí la titularitat de la defensa i s'hi implicà totalment, fins al terreny personal. Pel seu company Caminal, avui vocal del Consell General del Poder Judicial i que col·laborà estretament en el cas, "Arau va ser un advocat que, en el moment d'assumir la defensa, esdevingué el principal suport d'en Salvador fins al final, anà informant-lo, explicant-li-ho tot, prestant-li suport, i va estar amb ell fins poc abans de l'execució". La implicació del despatx Arau-Caminal fou tan absoluta que, aquell mateix any, tancà les portes. "S'havien fet tots els possibles, professionalment i humana, i en el moment de l'execució vaig veure un Oriol Arau totalment derrotat". S'ha dit moltes vegades que el consell de guerra contra Puig Antich va ser objecte d'una forta pressió dels sectors més intransigents de la policia franquista que cercaven un escarment i que volien, fos com fos, la condemna a mort del jove anarquista. Francesc Caminal no comparteix la tesi. "La

policia hi tenia un pes molt gran, però la justícia militar va intentar de ser independent en l'aplicació de les lleis vigents". Caminal exculpa els jutges militars: "Tinc la convicció moral que, el tribunal del consell de guerra dictà la pena de mort creient que vindria l'indult". Els culpables són uns altres: "No s'ha de carregar contra els jutjats, sinó contra el govern que tenia a la seva mà evitar aquell final". Caminal també vol recordar que les víctimes no foren una, sinó tres: "Sento una profunda tristor per la mort de Salvador Puig Antich, però també per la mort del policia Anguas, conseqüència d'una pèssima organització dels comandaments policials, i de Heinz Chez que va morir en una solitud brutal". I respon a la creació d'un mite Puig Antich amb contundència: "No maximalitzem: en Salvador era un xicot de vint-i-quatre anys que venia de moviments nascuts del Maig del 68, de classe mitjana alta i que combregava amb les idees anarquistes i contestatàries". Caminal reivindica la memòria del seu antic company de despatx: "L'advocat Condomines va fer un acte de valentia, però Arau hi va deixar la vida com a jurista i com a persona. No sé si hi té gens de relació, però al cap d'uns anys li sobrevingué un càncer de cervell. Els advocats barcelonins li tenim un deute". **G. M. / A. M.**

"Sort en tinc, de les nenes"

GERARD MARISTANY

Immaculada, Montserrat i Carme són les tres germanes grans de Salvador Puig Antich. Les que visqueren amb ell la tragèdia dels darrers mesos, dels darrers dies i de les darreres hores. Quan el "Metge" va ser detingut al carrer de Girona, les germanes van assumir tot el pes del suport familiar. El pare es va tancar en banda, incapaç d'actuar en aquella situació, tal com recorda la Montserrat: "El pare era un home malalt, vidu; havia estat condemnat a mort i encara no havia paït moltes coses de la guerra. Mai no havia tingut suport. Era un home molt assenyat, de carrera, i mai no li van deixar fer res. Tenia molta por, perquè pensava que el Salvador, essent fill seu, se les carregaria més que cap altre".

En aquell moment van disposar tota la confiança en l'ad-

ARXIU

Salvador Puig Antich, de petit, amb una de les seves germanes.

vocat Arau, que les guiava. "On anava l'Oriol Arau anàvem nosaltres —expliquen—. Nosaltres no teníem ni veu, perquè no ens sortia, ni vot, perquè érem molt jovenetes. El que deia l'Oriol, nosaltres darrere". Per a totes quatre —també per a la Mercè, la germana petita que tenia dotze anys—, Arau era també un suport moral: "Pobre, el que va aguantar —explica la Immaculada—. El començament va ser molt

Les germanes de Salvador Puig Antich el recorden com un jove que es revoltava per qualsevol injustícia.

dur. Després nosaltres ja en vàrem anar aprenent. L'Oriol va ser molt més que un advocat".

A partir del moment que el jove anarquista entrà a la Model, les seves germanes el visitaven contínuament. Li portaven llibres, regals ("i ens vestíem de vint-i-un botó") per animar-lo. Ell sempre deia: "Sort en tinc, de les nenes". Totes quatre recorden en Salvador com un jove "vitalista, sa, pallasso, tímid, molt tendre, i de tant en tant, un "bèstia"; "des de ben petit ja es revoltava per qualsevol injustícia". Sobre això recorden sempre una anècdota: "Quan anava a l'escola, es veu que hi havia un nano que era molt curtet, i tothom s'hi ficava. Ell el defensava, i fins i tot es va barallar a cops amb un professor. Anava a totes, era molt visceral i saltava per qualsevol injustícia". No era així com el definia el fiscal del consell de guerra, que parlava d'un assassí capaç de disparar "amb premeditació" sobre un policia. **G. M. / A. M.**

mitjans sotmesos a la censura. "Del cas, n'hi havia assabentades tres-cents, cinc-cents persones a tot Barcelona. Toquem de peus a terra", afirma el cap socialista de l'època i actual president del Parlament de Catalunya, Joan Reventós.

L'abadia de Montserrat va actuar també per salvar la vida del jove anarquista català fins a l'última nit. Cassià M. Just, que era l'abat de Montserrat d'aquells anys, tenia amistat amb la mare de Puig Antich, morta un parell d'anys abans: "Encara l'última nit vaig trucar al superior general dels benedictins de Roma perquè fes una gestió d'última hora amb la Secretaria d'Estat del Vaticà, per tal que el papa fes un gest. Em consta que el va fer, però no va servir de res".

Des que es va saber la sentència

del consell de guerra, els manifestos signats per intel·lectuals nacionals i internacionals i també per col·legis professionals arribaren a les autoritats. Esclataven artefactes al monument dels *Caïdos* de la Diagonal i a tres sucursals bancàries. En grups més o menys nombrosos, es produïen manifestacions demanant clemència per Salvador Puig Antich. Res d'això no va funcionar.

El consell de ministres del dia 1 de març es donava per entès de la pena de mort que pesava sobre el "Metge" i també, de forma sorprenent, de la del polonès Heinz Chez, condemnat per haver assassinat un guàrdia civil, alhora que un agent de la Benemèrita, Antonio Franco, era indultat de la condemna a mort que li havia estat imposada per haver matat un supe-

rior. En la reunió d'aquell consell, presidit per Franco, hi havia hagut dissensions, que ja començaven a ser habituals. L'anomenada ala oberturista del govern, que tenia els seus caps visibles en Barrera de Irimo, vice-president econòmic, i Pío Cabanillas, ministre d'Informació i Turisme, havia obert una inútil batalla pel perdó de Puig Antich. Segons Reventós, "la sensació que vam tenir en aquell moment és que Franco sempre acabava aconseguint d'embrutar de sang tots i cadascun dels seus consells de ministres. Un dels pecats més horribles de Franco va ser de voler perpetuar l'esperit de la guerra civil".

Puig Antich i Chez passaren la nit entre l'esperança d'un indult i la certesa que no arribaria. "La recordo molt bonica, aquella nit",

afirma, vint-i-cinc anys després, Immaculada Puig; però la seva germana, Montse, replica: "jo no, gens ni mica". Immaculada matisa: "El que m'admirava d'en Salvador era que es mantingués tan ferm, actitud que va mantenir durant tots els mesos de presó. Tots vam fer el cor fort fins al darrer moment, ningú no es va desmuntar davant ningú, ni nosaltres ni ell". Un funcionari que havia fet amistat amb en Salvador a la presó plorava. "Lo mataran, pero este chico es inmortal", deia. Van passar molta estona xerrant, de la infància, de qüestions d'actualitat, i fins i tot es van explicar algun acudit. En un moment de la nit, uns funcionaris s'interessaren pels tràmits de l'enterrament; "Ustedes lo matan, ustedes lo entierran!" va ser el crit de contesta d'Immaculada Puig. De sobte tots callaren. I callats prosseguiren fins que els visitants no hagueren d'abandonar la presó ("Xiquet, sigues valent, adéu", li digué l'Imma) dues hores abans de l'execució. Passada la nit en capella, el

2 de març, dissabte, a les 9.40, el "Metge" era executat. Mitja hora abans, a la presó provincial de Tarragona ho havia estat també el polonès. La mort d'aquest segon inspirà, tres anys després, l'obra dels Joglars *La Torna*, que dugué els membres del grup teatral a un altre consell de guerra.

Volent plorar una mort. L'endemà de l'execució, diumenge, naixia entre grisors. Grisor de núvols, grisor de policies que havien envaït el cementiri de Montjuïc, on la ràbia unia una multitud que hi havia fet cap per acomiadar l'anarquista mort. La tarda següent, sense convocatòria ni consignes, anà arribant a la parròquia dels Sants Just i Pastor gent. I més gent. Fins que l'Església va ser totalment plena. I tot i que no hi havia previst de dir-hi cap missa, se n'hi va dir una en sufragi de l'ànima d'un jove de vint-i-quatre anys que havia mort, un "idealista desesperat", com el definia Cassià M. Just. Des de la trona, un dels

capellans que va oficiar la missa, oncle de Pons Llobet, cridava des de la impotència: "Germans, jo us dic com a testimoni en nom de Déu que s'acaba de cometre una injustícia". Però la mort de Puig Antich no havia canviat les coses: els grisos esperaven fora l'església, preparats per carregar.

Homenatge a Puig Antich al cementiri de Montjuïc l'any 1978. Cassià M. Just, aleshores abat de Montserrat, l'havia definit com un "idealista desesperat".

Gerard Maristany /
Albert Musons

"Mi patria son mis hermanos que estan labrando la tierra"

Puig Antich va prendre contacte, a través de companys d'estudis de l'Institut Maragall de Barcelona, amb un grupuscle que acabà formant el MIL (Movimiento Ibérico de Liberación): Josep Lluís Pons Llobet, "Queso", Xavier Garriga-Paituví, "Secretari" i Santi Solé Amigó, "Petit". "El context del MIL s'ha de comprendre dins tota la dinàmica dels anys 60 de trencament de les convencions de l'esquerra, sigui de l'anarquisme, de l'anarco-sindicalisme, del Partit Comunista, etc. El MIL bevia dels corrents que havien generat el tumultuós Maig del 68 i que havien creat a Europa grups com les Brigades Roges d'Itàlia o els Baden-Meinhof de l'Alemanya Federal, i s'ha d'entendre com un dels grups que neixen de les contínues escissions que es formen en els sectors antiautoritaris de l'esquerra de Barcelona". Qui així parla és Lluís-Andreu Edo, cenetista històric que va tenir contactes amb el MIL. Aquest grup -partidari de l'agitació armada sota el lema "*Mi patria son mis hermanos que estan labrando la tierra*"- prestava suport a les lluites i a les faccions més radicals del moviment obrer de Barcelona, com podem llegir en alguns documents ideològics seus. Aquest suport tenia dos eixos, un de teòric, amb mit-

jans de propaganda d'agitació distribuïda entre els medis obrers, i un de pràctic, amb ajuts materials als grups encarregats de la lluita obrera, ajuts que venien dels atracaments o "expropiacions" a entitats bancàries i d'estalvis que feien els integrants del MIL i pels quals foren estimagitzats pels mitjans de comunicació de l'època amb el nom de "la banda de la Sten", referència a la marca de metralladora que feien servir.

"Estàvem emocionalment preparats per a la lluita militar", afirma Josep Lluís Pons Llobet, company de Salvador Puig Antich i jutjat amb ell en el mateix consell de guerra. "Per evitar riscos, la majoria de nosaltres no sabíem el nom dels altres. Jo coneixia en Salvador pel "Metge"; ell em coneixia pel "Queso". No ens sabíem el nom, però teníem una relació molt estreta. Jo hauria donat la vida per ell, i estic convençut que ell el mateix."

El MIL es dissolgué l'estiu del 73. El grup era molt dèbil, i havia arribat un moment que atracar els era necessari per sobreviure, amb què s'allunyaven dels seus objectius fundacionals. Els seus membres van caure d'un a un, sota una intensa pressió policíaca, els mesos següents. G. M. / A. M.